

KHÁM VÀ PHÂN LOẠI SƠ SINH MÔ HÌNH BỆNH TẬT GIAI ĐOẠN SƠ SINH SỚM

T.S B.S Nguyễn Thị Kiều Nhi
Bộ môn Nhi ĐHY – Dược Huế

KHÁM VÀ PHÂN LOẠI SƠ SINH

I. Cách khám và làm bệnh án trẻ sơ sinh:

1.1. Phần hành chính:

Họ và tên
Ngày tháng năm sinh
Sinh ở đâu
Giờ sinh
Từ đâu chuyển đến
Chuyển đến bằng phương tiện nào
Họ và tên cha ..... Tuổi. .... Nghề nghiệp
Họ và tên mẹ ..... Tuổi. .... Nghề nghiệp
Địa chỉ:

1.2. Phần khai thác tiền sử:

Tìm hiểu gia đình bệnh tính di truyền, DTBS, TÓ BẨM DI TRUYỀN

- Tiền sử nội khoa của mẹ:
  - + Đái tháo đường
  - + Cao huyết áp
  - + Bướu giáp Basedow
- Tiền sử ngoại khoa của mẹ
- Tiền sử sản phụ khoa mẹ
- Tiền sử những lần mang thai trước

Năm sinh	Sảy thai	Sinh con sống		Sơ sinh		Tiền triển
		Tuổi thai	Đường sinh	Giới	Cân nặng Tình trạng lúc sinh	

- Chu kỳ kinh nguyệt đều hay không đều → tính tuổi thai theo tiêu chuẩn sản khoa:

Ngày sinh – ngày đầu KCC = tổng số ngày/7=Số tuần

- Tình hình mang thai lần này:

Sinh con thứ mấy
Sinh một hay sinh đôi, ba
Tuổi thai theo ngày đầu KCC chắc chắn?
Kết quả những lần khám thai trước, siêu âm...
Nhóm máu mẹ
Đẻ ở đâu? Ai đỡ đẻ?

- Khai thác bệnh sử mẹ lần mang thai này:
  - 3 tháng đầu 3 tháng giữa 3 tháng cuối
  - + 3 tháng đầu: mẹ sốt + phát ban: Rubella: yếu tố gây quái thai +++
  - + 3 tháng giữa: Mẹ ĐTD
  - Cao HA
  - Basedow
  - + 3 tháng cuối: những yếu tố nguy cơ bệnh NTSS sớm truyền từ mẹ qua thai
  - Quá trình chuyển dạ:
    - Thời gian chuyển dạ
    - Biến chứng những thuốc đã sử dụng trong quá trình chuyển dạ
    - Suy thai cấp: nhịp tim thai <80/ph hoặc >140/ph ngoài cơn co tử cung?
    - Đường sinh: đường dưới, thủ thuật sản khoa, mổ (thuốc 1gây mê)
    - Thời gian số thai (rắn đẻ)
    - Ghi nhận bánh nhau
    - Hậu sản: mẹ có sốt từ khi sinh – 3 ngày sau sinh

1.3. Phần bệnh sử:

Tình trạng trẻ vào lúc sinh:
Chỉ số APGAR: 3 MỨC ĐỘ NGẠT:
Ngạt nhẹ: APGAR: 5-7 ĐIỂM
Ngạt trung bình: APGAR: 3 5 ĐIỂM
Ngạt nặng: APGAR <3 ĐIỂM
Những dấu hiệu bệnh lý từ lúc sinh đến khi chuyển đến trung tâm
Những biện pháp điều trị đã thực hiện tại 5 phòng sinh:
Thông mũi họng, Thở Oxy, bóp bóng 1qua mặt nạ, xoa bóp tim ngoài lồng ngực, thuốc, những ghi nhận trong khi chuyển viện

1.4. Khám xét:
 Giờ thứ mấy kể từ lúc sinh
 Thân nhiệt hậu môn
 Vòng đầu
 Chiều cao
 Cân nặng
 1.4.1. *Quan sát màu sắc da khi trẻ nằm im không khóc:*
 Da tái, tím
 Xuất huyết
 Vàng da
 Phát ban
 1.4.2. *Khám hô hấp:*
 Đếm nhịp thở trong 1 phút ko 30 giây
 Nhịp thở đều hay không đều
 Ngưng thở sinh lý hay bệnh lý
 Thở không hiệu quả

Phân loại khó thở (WHO)

Nhịp thở /phút	Thở rên hoặc rút lõm lồng ngực	Phân loại
> 90 l/ph	Có	Khó thở nặng
> 90 l/ph	Không	Khó thở trung bình
60 – 90	Có	Khó thở trung bình
60 – 90	Không	Khó thở nhẹ

1.4.3. *Khám tim mạch:*
 Tần số
 Tiếng thổi
 Gan to tính bằng cm dưới bờ sườn phải
 Mạch ngoại biên
 Thời gian phục hồi màu sắc da=HA
 1.4.4. *Khám bụng:* mềm hay chướng
 Cường rốn: tươi, héo, vàng úa, xanh thẫm phân su
 Lách to?
 1.4.5. *Khám sọ não:*
 Thóp trước, thóp sau
 Các đường khớp
 Bướu máu
 Bướu huyết thanh
 Những phát hiện bất thường khác ở đầu

1.4.6. *Có bị trật khớp háng*
 1.4.7. *Khám thần kinh:*
 Phản xạ nguyên thủy tủy sống (thực hành lâm sàng)
 Trương lực cơ thụ động (thực hành lâm sàng)
 1.4.8. *Khám tiêu chuẩn hình thái đánh giá tuổi thai theo nhi khoa (thực hành lâm sàng)*
II. Tóm tắt hội chứng, Biện luận, chẩn đoán cuối cùng:
 - Loại sơ sinh
 - Bệnh lý của loại sơ sinh đó
III. Cách xử trí

PLSS của W.H.O theo tuổi thai và cân nặng:

SSDT 38 – 42 tuần Cân nặng tương ứng tuổi thai
 SSDN < 37 tuần Cân nặng thấp so tuổi thai
 SSGT ≥ 42 tuần Cân nặng lớn so tuổi thai

Tiêu chuẩn Farr

	0	1	2	3	4
Màu sắc da(ngoại cộng khố)	Đỏ tím	Không đều	Trắng hồng không đều	Trắng xanh	-
Độ trong suốt của da	Thấy một mạng mạch nhỏ chi chi	Thấy tinh mạch và mạch máu hướng tâm	Thấy rõ một vài mạch máu lớn	Thấy không rõ một vài mạch máu lớn	Không nhìn thấy mạch máu nào cả
Hồ đầy hay mỏng của hạ(đúng ngón cái và ngón trỏ vào đầu)	Mềm mỏng và trong trong	Mỏng và trong	Đầy trung bình và trong	Đầy có cảm giác cứng	Nhấn da có khi nứt
Phụ thuộc trên xương chày	Thủ rõ mu bàn tay mu bàn chân	locket*	Không phủ	-	-
Lông(Quay lưng về phía sinh sàng)	Nhiều dài, dày trên suốt dọc lưng	Thưa ở phần thấp của lưng	Trùng mảnh có tung măng không	Không có trên ít nhất một phần lưng	Không có
Mở uốn cong của vành tai	Hết, bờ ít uốn cong	Một phần vành tai uốn cong	Một nửa trên vành tai uốn cong	Chỉ bờ vành tai uốn cong	-
Sun vành tai(đúng ngón cái và ngón trỏ gấp vành tai lại)	Đắp dễ dàng không rời về tư thế bình thường	Đắp được, trở về tư thế bình thường chậm	Sun sơ suất dọc vành tai, chỉ về nhanh tư thế bình thường	Vành tai chắc, sun cứng	-
Cơ quan sinh dục ngoài(Trẻ nam)	Không sờ thấy tinh hoàn trong bìu	Bờ thấy một tinh hoàn ở phần cao của ống bìu	Sờ thấy một tinh hoàn trong bìu	-	-
Cơ quan sinh dục ngoài(Trẻ nữ)	Phân biệt rõ môi lớn, môi bé và âm môn	Môi lớn phủ một phần môi bé	Môi lớn trùm kín môi bé	-	-
Hồ nước(đúng kính mắt và đúng ngón cái và ngón trỏ kéo vú lên)	Không sờ thấy	0,5cm	0,5-1cm	1cm	-
Đường vú	Không nhìn rõ	Nhìn rõ, quầng vú phẳng	Nhìn rõ, quầng vú gồ lên	-	-
Nếp nhăn lồng bàn chân	Không có nếp nhăn	Nếp nhăn nông 1/2 trên lòng bàn chân	Nếp nhăn rõ hơn 1/2 trên lòng bàn chân	Nếp nhăn sâu, hơn 1/3 trên lòng bàn chân	Nếp nhăn sâu trên suốt dọc lòng bàn chân

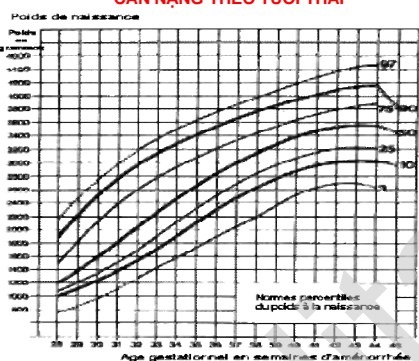
Tương đương giữa tổng số điểm của tiêu chuẩn Farr và tuổi thai

Điểm	Tuổi thai	Điểm	Tuổi thai
5	28,1	21	39
6	29	22	39,4
7	29,9	23	39,7
8	30,8	24	40
9	31	25	40,3
10	32,4	26	40,6
11	33,2	27	40,8
12	33,5	28	41
13	34	29	41,1
14	34,5	30	41,241,3
15	35	31	41,4
16	36,5	32	41,4
17	37,1	33	41,4
18	37,6	34	41,4
19	38,1		
20	38,5		

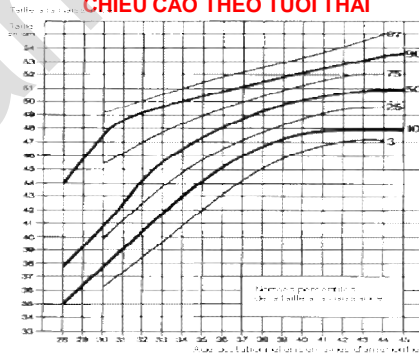
XÁC ĐỊNH MỨC ĐỘ DINH DƯỠNG

- Cân nặng so tuổi thai
- Chiều cao so tuổi thai
- Vòng đầu so tuổi thai

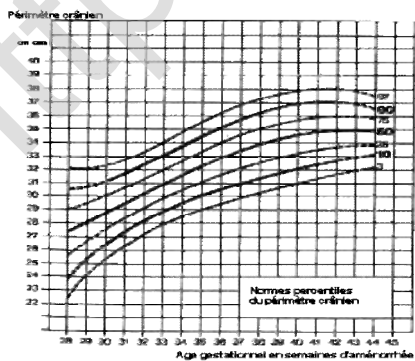
**BIỂU ĐỒ LUBCHENCO
CÂN NẶNG THEO TUỔI THAI**

**BIỂU ĐỒ LUBCHENCO
CHIỀU CAO THEO TUỔI THAI**

**BIỂU ĐỒ LUBCHENCO
ĐƯỜNG KÍNH VÒNG ĐẦU THEO TUỔI THAI**

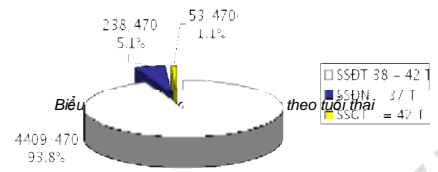

PHÂN LOẠI SƠ SINH

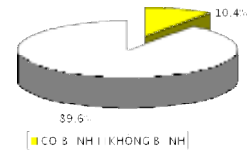
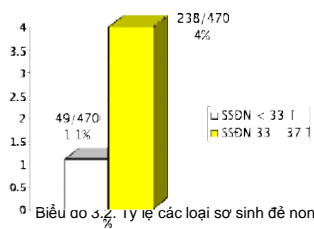
- SSĐT CÂN NẶNG THẤP SO TUỔI THAI
- SSĐN CÂN NẶNG TƯƠNG ƯNG SO TUỔI THAI
- SSGT CÂN NẶNG LỚN SO TUỔI THAI

MÔ HÌNH BỆNH TẬT GIAI ĐOẠN SƠ SINH SỚM

- Phân loại sơ sinh theo tuổi thai:

• Tỷ lệ các loại sơ sinh đẻ non:

Biểu đồ 3.3. Tỷ lệ bệnh tật giai đoạn sơ sinh sớm

Bảng 3.2. Sự phân bố các bệnh tật giai đoạn sơ sinh sớm

NTSS sớm 256/4700 5,5%
 Vàng da tăng Bilirubine tự do 94/4700 2%
 Dị tật bẩm sinh 50/4700 1,1%
 Ngạt 34/4700 0,7%
 SHH không do nhiễm trùng 35/4700 0,7%
 Cô đặc máu 14/4700 0,3%
 Hạ đường máu 5/4700 0,1%

Bệnh tật nguyên phát sớm,
 NTSS sớm 13%, tử vong 81% g.đ chu sinh (Nhà hộ sinh Belleletanana, Madagascar), 10-20% BVТУH.Đ.
 DTBS 18,4% Ng t Thanh Mai
 Ngạt: hồi sức thông thường BS gây mê, sản, không phác đồ 4 bước
 Cô đặc máu: đề yếu, SDD, giả thủng
 SHH bệnh màng trong thấp nhờ hiệu quả Corticoide trước sinh